ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 31.10.2019 г.
COM(2019) 559 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Подготовка за поставяне на по-амбициозни дългосрочни цели
Доклад на ЕС за напредъка на действията в областта на климата за 2019 г

{SWD(2019) 396 final}

1. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ЕС

Изготвяне на визия за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.

През ноември 2018 г. Европейската комисия представи своята стратегическа визия „Чиста планета за всички“[1]. Стратегията показва как Европа може да играе лидерска роля по пътя към постигане на неутралност по отношение на климата, като инвестира в реалистични технологични решения, предоставя на гражданите възможности за действие и привежда в съответствие мерките в ключови области, като промишлената политика, финансите или научните изследвания, същевременно осигурявайки социална справедливост за осъществяване на един справедлив преход. На Фигура 1 е показан един реалистичен път към постигане на нулеви нетни емисии на парникови газове през 2050 г.

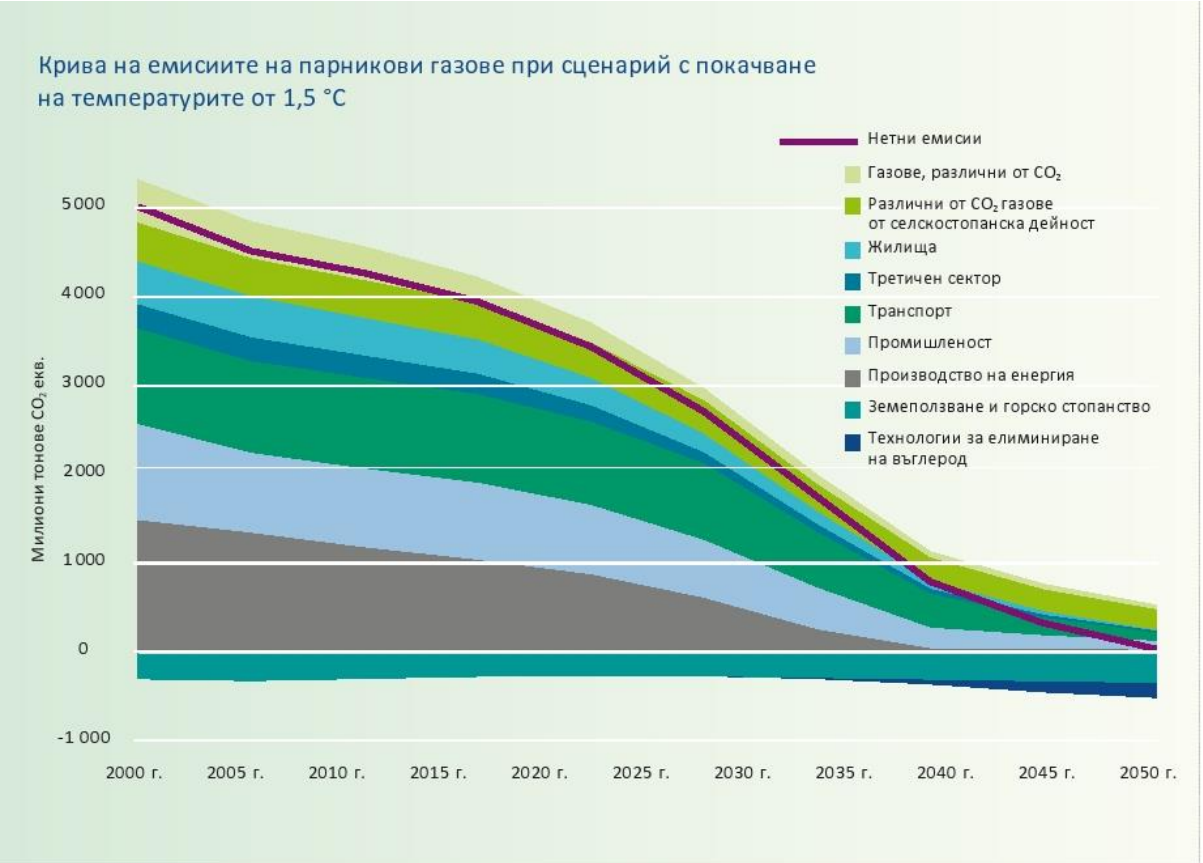

Фигура 1: Крива на емисиите на парникови газове за ЕС при сценарий с покачване на температурите от 1,5 градуса[2]

Стратегическата визия на Комисията представлява покана към всички институции на ЕС, националните парламенти, стопанския сектор, неправителствените организации, градовете и общностите, както и към гражданите и особено към младите хора, да гарантират с участието си, че ЕС може да продължи да демонстрира лидерство и да насърчава други международни партньори към същото. Стратегическата визия на Комисията беше широко дискутирана в институциите на ЕС и сред заинтересованите лица през 2019 г. Тази информирана дискусия е стъпка към приемането и подаването до Рамковата конвенция на ООН по изменение на

[1] COM(2018) 773 final: Чиста планета за всички. Европейска стратегическа дългосрочна визия за просперираща, модерна, конкурентоспособна и неутрална по отношение на климата икономика.
[2] Източник: COM(2018) 773 final.

климата (РКООНИК) на амбициозна дългосрочна стратегия до началото на 2020 г., както се изисква по силата на Парижкото споразумение.

През 2018 г. емисиите на парникови газове намаляха с 2,0%, а икономиката на ЕС продължи да расте

Според предварителните данни (вж. фигура 2), през 2018 г. емисиите на парникови газове на ЕС (включително от международното въздухоплаване) са намалели с 23 % спрямо нивата от 1990 г. По този начин ЕС продължава да работи за постигане на своята цел съгласно Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата за намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % до 2020 г[3].

През 2018 г. емисиите бяха с 2,0 % по-ниски в сравнение с тези от 2017 г. По този начин емисиите на парникови газове в ЕС достигнаха най-ниското си равнище от 1990 г. насам. Между 1990 г. и 2018 г. общият БВП на ЕС е нараснал с 61 %. Свързаният с емисиите на парникови газове интензитет на икономиката, определен като съотношението между емисиите и БВП е спаднал до 303 g еквивалент на CO_2/EUR, което е по-малко от половината от равнището за 1990 г.

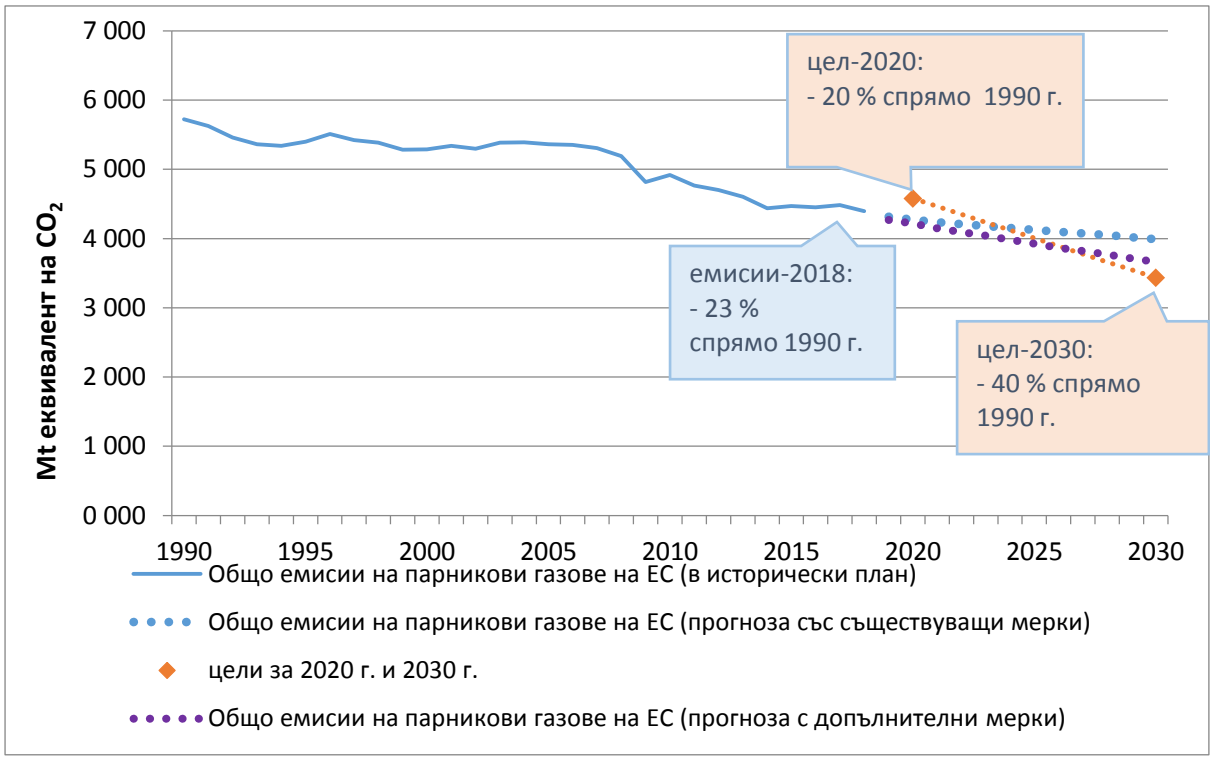

Фигура 2: Общи емисии на парникови газове в ЕС, включително от международното въздухоплаване (исторически емисии за периода 1990—2018 г., прогнозни емисии със съществуващи и допълнителни мерки[4] за периода 2019—2030 г.) и целите за намаляване на емисиите на парникови газове.

[3] В допълнение към целта на ЕС съгласно РКООНИК, ЕС, заедно с Исландия, също пое ангажимент за обвързващо намаление на емисиите за втория период на ангажименти по Протокола от Киото (2013—2020 г.). Целта е да се намалят емисиите с 20 % в сравнение с емисиите през базовата година (в повечето случаи 1990 г.). Обхватът е малко по-различен от този на целта по РКООНИК. Към 2017 г. намалението на емисиите в ЕС и Исландия е било 26 % в сравнение с базовата година.

[4] Сбор от прогнозите на държавите членки. Съществуващи мерки са мерките, които държавите членки вече са приложили. Допълнителни мерки са мерките, които държавите членки възнамеряват да приложат.

Емисиите от стационарни инсталации, обхванати от схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ на ЕС), които са в по-голямата си част емисии от производство на електроенергия и топлинна енергия и от промишлеността, са намалели с 4,1 % в периода 2017—2018 г.[5] Намалението произтича главно от секторите на производство на електрическа и топлинна енергия. Запазва се тенденцията от последните пет години емисиите в тези сектори да намаляват значително. Това се дължи по-специално на различните горива, които се използват за производство на топлинна енергия и електроенергия, и на увеличеното използване на възобновяеми енергийни източници.

Емисиите, които не попадат в обхвата на СТЕ на ЕС (например емисиите от транспорта, сградите, селското стопанство и отпадъците) са намалели с 0,9 % в периода 2017—2018 г. Намалението идва след три години на леко увеличение на емисиите от тези сектори. То се дължи главно на потреблението на енергия в сградите. Емисиите от селското стопанство също леко са намалели, като се наблюдава слабо увеличение на емисиите от транспорта в сравнение с 2017 г.

Освен това, емисиите от международното въздухоплаване продължиха да нарастват през 2018 г. и бележат ръст от 19 % за последните пет години. По принцип те са обхванати от СТЕ на ЕС, която към настоящия момент се ограничава до полетите в Европейското икономическо пространство (ЕИП).

ЕС въведе законодателни актове, за да постигне целта си за 2030 г.

Съюзът съобщи за национално определен принос по Парижкото споразумение от минимум 40 % намаление на парниковите газове на национално ниво до 2030 г. в сравнение с 1990 г. ЕС въведе законодателни актове (виж фигура 3), което ще му позволи да изпълни този ангажимент. Ефективното изпълнение на всички цели в областта на климата, енергетиката и мобилността, определени в правото на Съюза, би могло дори да доведе до намаляване на емисиите на парникови газове в ЕС-28 с до около 45 % през 2030 г. в сравнение с 1990 г.

Сътрудничество с Норвегия и Исландия за постигане на целта за 2030 г.

Норвегия и Исландия се договориха да си сътрудничат с ЕС за постигане на своите цели за 2030 г. за намаляване на емисиите на парникови газове с поне 40 % в сравнение с нивата от 1990 г. В контекста на Споразумението за ЕИП от 2021 г. Норвегия и Исландия ще изпълняват Регламента за разпределяне на усилията и Регламента за ЗПЗГС. Те вече участват в СТЕ на ЕС от 2008 г.

[5] Фигурата включва всичките 31 държави, участващи в СТЕ на ЕС.

	ЕМИСИИ НА ПАРНИКОВИ ГАЗОВЕ	ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ	ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ	ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ	СРЕДСТВА ЗА КЛИМАТА В ПРОГРАМИ НА ЕС	CO_2 ОТ:
2020	-20%	20%	20%	10%	2014-2020 20%	
2030	**Поне - 40%**	**≥ 32%**	**≥ 32.5%**	**15%**	2021-2027 **25%**	АВТОМОБИЛИ **-37.5%** Лекотов. **-31%** Камиони **-30%**
		Клауза за преразглеждане във възходяща посока до 2023 г.				

Фигура 3: Рамка в областта на климата и енергетиката до 2030 г.

Държавите членки определят допълнителни политики и мерки за постигане на целите за 2030 г.

През 2018 г. за първи път всички държави членки изготвиха проекти на интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата (НПЕК)[6]. Проектоплановете показват, че държавите членки значително напредват с определянето на пътя за постигане на целите в областта на климата и енергетиката за 2030 г., макар да са необходими още усилия. Европейската комисия анализира съвкупното въздействие на проектоплановете за постигане на целите за 2030 г. и отправи специфични препоръки до всяка държава[7]. Държавите членки трябва да завършат своите планове до края на 2019 г.

С националните политики и мерки, които вече са приложени, се предвижда емисиите да намалеят с 30 % до 2030 г. съгласно обобщените данни от последните национални прогнози за емисиите на парникови газове. При изпълнение на планираните мерки или заявените амбиции в проектите за национални планове в областта на енергетиката и климата (НПЕК), общото намаление на емисиите на парникови газове на ЕС се очаква да достигне целта от най-малко 40-процентно намаление.

Според последните прогнози на държавите членки, представени след проектите на НПЕК, при изпълнението на планираните политики, встрани от заявените амбиции (цели), емисиите могат да бъдат намалени с 36 % до 2030 г. Тази оценка е малко по-ниска от оценката в проектите на НПЕК. Основните причини за разликата са, че оценката в проектите на НПЕК отчита националните цели, заявени от Германия и Нидерландия в техните проекти на НПЕК, и че Полша е представила прогнози въз основа на мерките, планирани в нейния проект на НПЕК, но не ги е включила в доклада си за прогнозите през 2019 г.

[6] Това се изисква съгласно Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата.
[7] https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-strategy-and-energy-union/governance-energy-union/national-energy-climate-plans

2. ЕМИСИИ В СХЕМАТА НА ЕС ЗА ТЪРГОВИЯ С ЕМИСИИ (СТЕ НА ЕС)

Схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ на ЕС) обхваща емисии от приблизително 11 000 електроцентрали и производствени инсталации, както и въздухоплаването в участващите държави и помежду им.

През 2018 г. емисиите от стационарни инсталации, участващи в СТЕ на ЕС, са намалели с 4,1 % спрямо 2017 г. съгласно вписаната в регистъра на ЕС информация. Намалението на емисиите се дължи основно на енергийния сектор, докато емисиите от промишлеността са намалели слабо.

По отношение на измененията на емисиите от въздухоплаването, верифицираните емисии продължиха да се увеличават и достигнаха 67 милиона тона CO_2 през 2018 г., което представлява ръст от 4 % спрямо 2017 г.

На фигура 4 е показано историческото и прогнозираното развитие на емисиите по СТЕ, заедно с тавана и натрупания излишък от квоти по СТЕ.

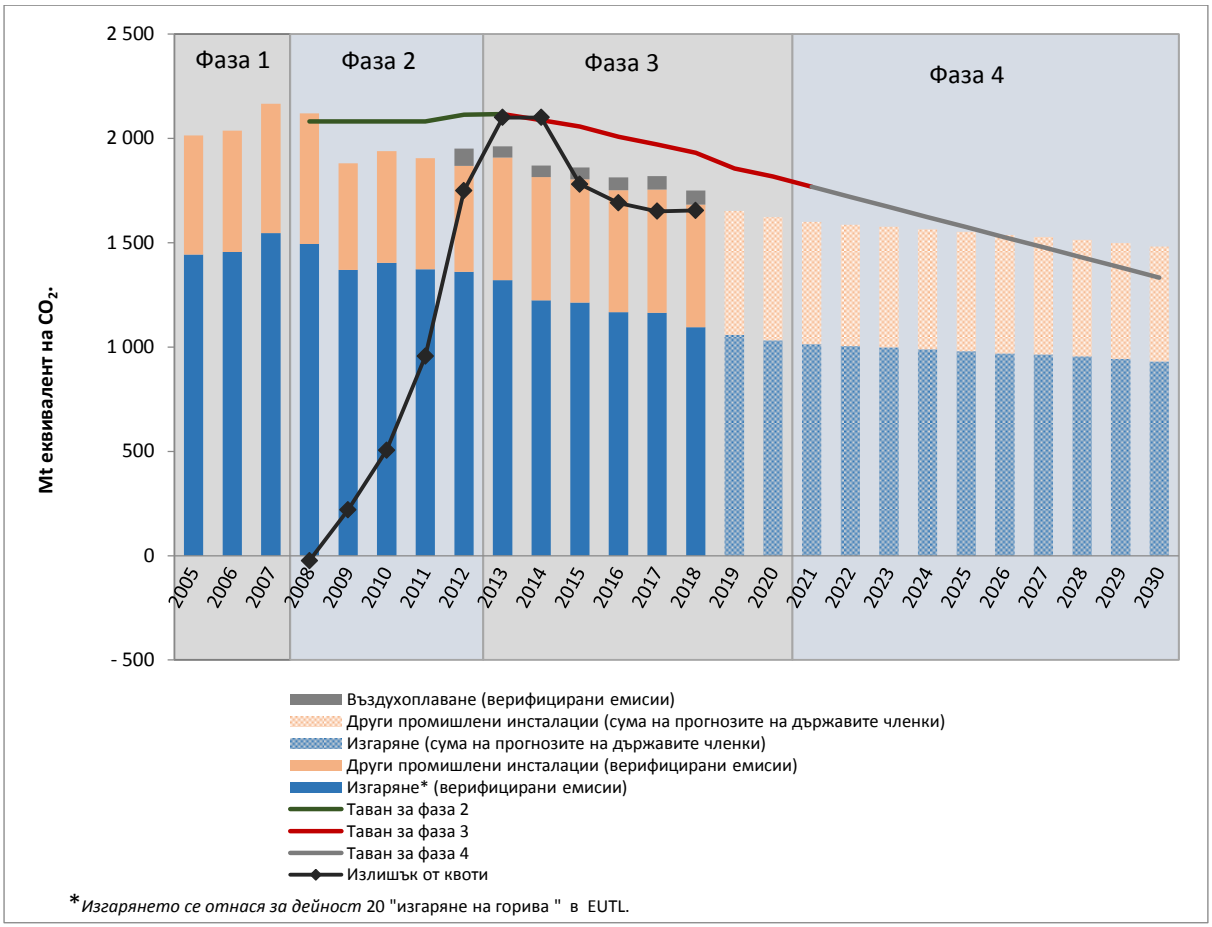

Фигура 4: Проверени емисии по СТЕ за периода 2005—2018 г., прогнози на държавите членки със съществуващи мерки за периода 2019—2030 г., тавани по СТЕ за фази 2, 3 и 4 и натрупан излишък от квоти по СТЕ за периода 2008—2018 г. (в млн. т еквивалент на CO_2[8])

[8] На фигурата са показани проверените емисии по СТЕ със секторния и географския обхват на СТЕ през съответната година и следователно не могат да се четат като динамични редове преди 2013 г. Въздухоплаването е включено в тавана за периода 2012—2018 г.

Към края на юни 2019 г. общият брой на използваните или обменените международни кредити възлиза на приблизително 1,51 милиарда, което представлява над 90 % от прогнозната стойност на допустимия максимум от 1,6 милиарда. Само във фаза 3 (2013—2020 г.) до края на юни 2019 г. бяха обменени 453,49 милиона международни кредита.

В подготовката за това резервът за стабилност на пазара да започне да функционира през 2019 г., от средата на май 2017 г. Комисията последователно публикува данни[9] за излишъка за предходните години. През май 2019 г. излишъкът бе публикуван за трети път, което съответства на квоти от около 1,65 милиарда[10]. Въз основа на излишъка за 2018 г. и преразгледаното законодателство на ЕС в областта на СТЕ за четвъртия период на търговия на схемата (2021—2030 г.), тръжните обеми от септември до декември 2019 г. и от януари до август 2020 г. ще бъдат намалени с близо 397 милиона квоти, тоест с 24 % от излишъка.

LIFE15 OPTIMELT* — Демонстрация на термохимично преобразуване на природния газ за намаляване на емисиите на парникови газове в енергоемките отрасли — стъкларска промишленост.

Проектът извършва първата пълномащабна демонстрация на новаторска концепция за оползотворяване на отпадната топлина. Технологията, наречена OPTIMELT, е в състояние да използва ендотермична реакция на природен газ с водна пара/CO_2 в димните газове, за да извлече повече топлина, отколкото е било възможно преди при високотемпературните производствени процеси.

Проектът получи 2,2 млн. евро по линия на програма LIFE — инструмента на ЕС за финансиране в областта на климата и околната среда.

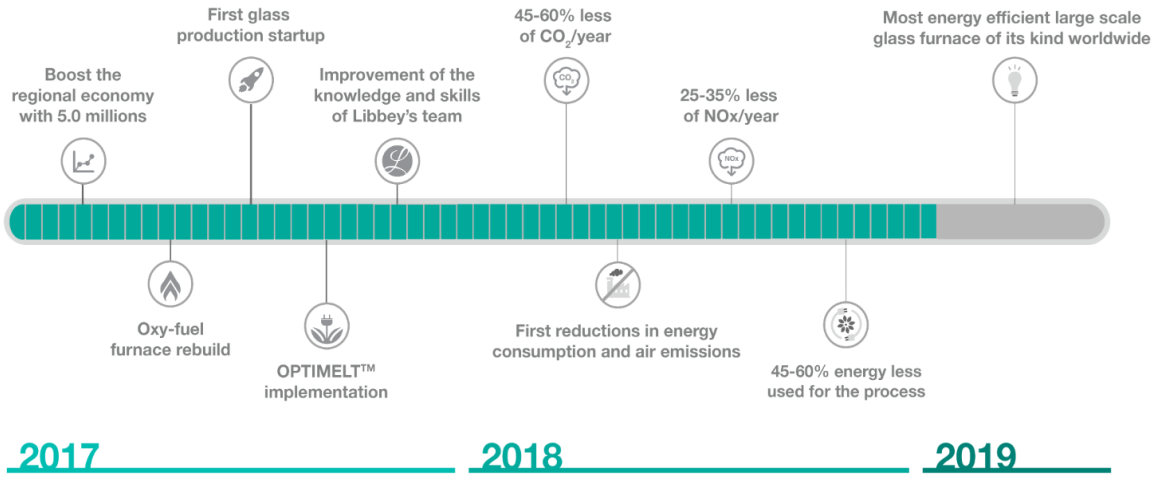

* Проектът е пример за това как фондовете на ЕС допринасят за иновациите в обхванатите от СТЕ сектори.

[9] Излишъкът съответства на „общия брой квоти в обращение“, определен в решението за създаване на резерв за стабилност на пазара.

[10] C(2019) 3288 final: Публикуване на общия брой квоти за емисии в обращение през 2018 г. за целите на резерва за стабилност на пазара по Схемата за търговия с емисии на ЕС

3. РАЗПРЕДЕЛЯНЕ НА УСИЛИЯТА ВЪВ ВРЪЗКА С ЕМИСИИТЕ

Емисиите от повечето отрасли, които не са включени в СТЕ на ЕС, като транспорт, сгради, селско стопанство (емисии, различни от CO_2) и отпадъци, са обхванати от законодателството на ЕС за разпределяне на усилията. В Решението за разпределяне на усилията[11] (РРУ) бяха определени национални цели за намаляване на емисиите до 2020 г., изразени като процентно изменение спрямо равнищата от 2005 г. Държавите членки трябва също да спазват годишни ограничения на емисиите в периода 2013—2020 г. Също така, в Регламента за разпределяне на усилията[12] са определени национални цели за емисиите за 2030 г.

Напредък по отношение на целите за разпределяне на усилията

Държавите членки планират как да постигнат своите цели за разпределяне на усилията за 2030 г. Ако планираните политики бъдат изпълнени, ЕС би могъл да намали своите емисии, свързани с разпределянето на усилията с 27—28 % до 2030 г.[13], в сравнение с 2005 г. Това е явен напредък в сравнение със съществуващите политики, което биха намалили емисиите с 20 % до 2030 г. Същевременно, за да се постигне целта за намаляване на емисиите с 30 % във връзка с разпределянето на усилията, държавите членки ще трябва да набележат допълнителни мерки. Европейската комисия препоръча на няколко държави членки да доуточнят своята стратегия за постигане на целта извън СТЕ[14] за целия период 2021—2030 г. в своите окончателни НПЕК.

На фигура 5 е показано разликата между целите на държавите членки до 2030 г. съгласно Регламента за разпределяне на усилията и техните прогнози със съществуващите и с допълнителните мерки.

[11] Решение № 406/2009/ЕО относно усилията на държавите-членки за намаляване на техните емисии на парникови газове, необходими за изпълнение на ангажиментите на Общността за намаляване на емисиите на парникови газове до 2020 г.

[12] Регламент (ЕС) 2018/842 за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021—2030 г., допринасящи за действията в областта на климата в изпълнение на задълженията, поети по Парижкото споразумение.

[13] Прогнозите на държавите членки „с допълнителни мерки“, представени през март 2019 г., показват намаление с 27 %, докато оценката на сценариите с допълнителни мерки в проектите на НПЕК показва намаление от 28 %.

[14] Целите извън СТЕ включват националните цели, определени съгласно Регламента за разпределяне на усилията и ангажимента за недопускане на дебити съгласно Регламента за ЗПЗГС (вж. глава 4).

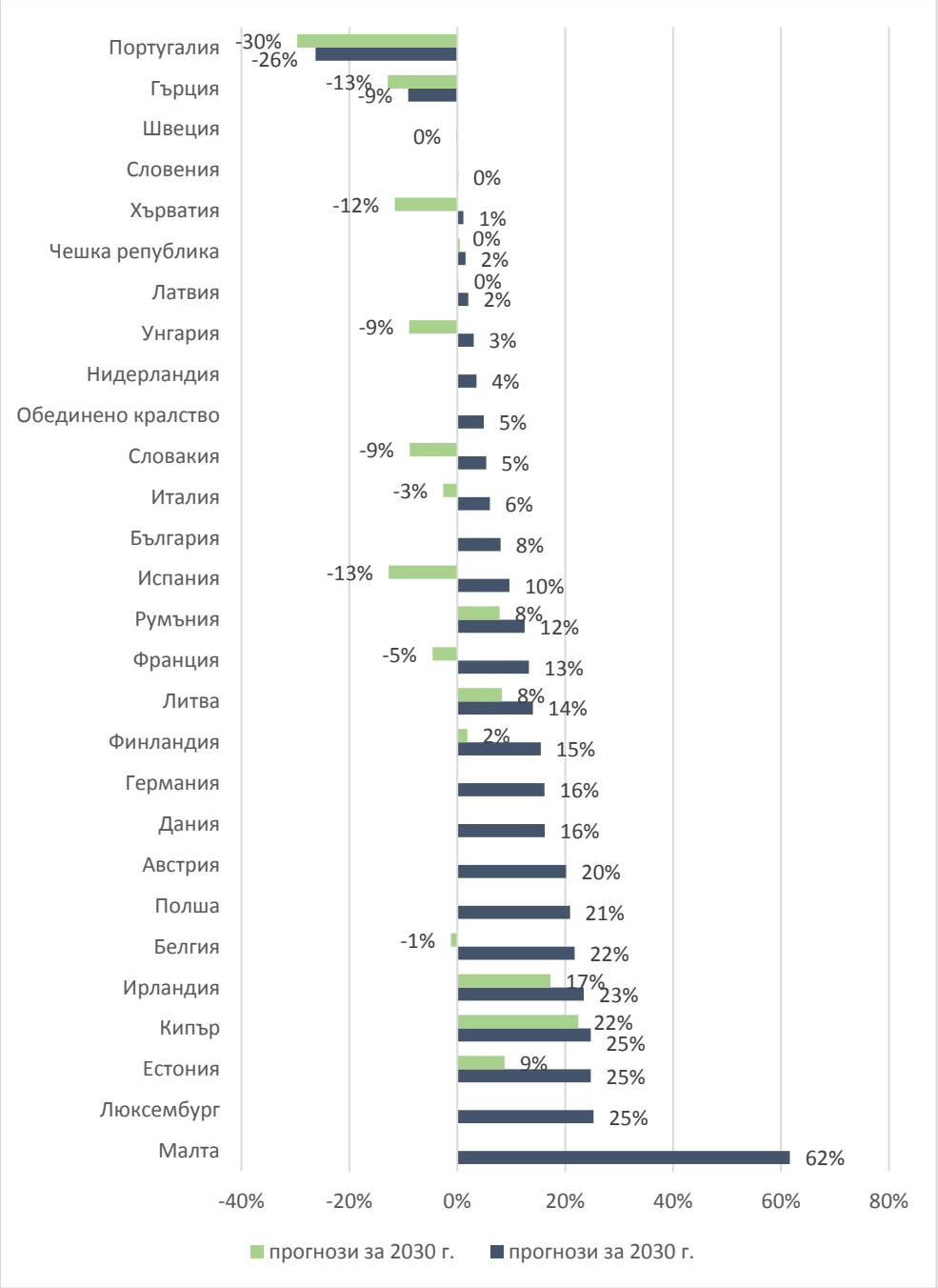

Фигура 5: Разлики между целите за 2030 г. съгласно Регламента за разпределяне на усилията и прогнозните емисии със съществуващи мерки (СМ) и с допълнителни мерки (ДМ) в процентно изражение от емисиите през базовата 2005 г. Отрицателните стойности показват преизпълнение на целите; положителните стойности показват, че целите не са постигнати.

Препоръки към държавите членки относно техните проекти за НПЕК

През юни 2019 г. Европейската комисия отправи препоръки към държавите членки въз основа на техните проекти на НПЕК. Що се отнася до емисиите на парникови газове извън СТЕ, на няколко държави членки беше препоръчано:

- да изяснят начина, по който възнамеряват да постигнат своята цел по отношение на емисиите на парникови газове за 2030 г. в сектори извън схемата на ЕС за търговия с емисии, като обмислят допълнителни разходноефективни политики за периода 2021—2030 г.;
- да изяснят начина, по който планират да спазят изискването емисиите от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство (ЗПЗГС) да не надхвърлят поглъщанията;
- да разгледат също така разходноефективното прехвърляне на емисии към други държави членки по реда на Регламента за разпределяне на усилията като източник на финансиране.

На няколко държави членки беше препоръчано също така да преразгледат своето равнище на амбиция по отношение на енергията от възобновяеми източници и енергийната ефективност за преодоляване на разликите в равнищата на амбиция на ниво ЕС. Освен това, на много държави членки беше препоръчано да анализират допълнително взаимодействията между планираните политики и мерки в областта на енергетиката и климата и замърсяването на въздуха.

Обхванатите от Регламента за разпределяне на усилията емисии са с 11 % по-ниски през 2018 г. в сравнение с 2005 г., както е показано на Фигура 6. Това представлява преизпълнение с 3 процентни пункта на междинната цел за намаление с 8 %. От стартирането на схемата през 2013 г. емисиите за цялата територия на ЕС са били по-ниски от общия таван за всяка година. Това доведе до кумулативен излишък от годишно разпределени количества емисии от около 1110 млн. тона еквивалент на CO2 през 2013—2018 г. Според очакванията, до 2020 г. емисиите ще останат под годишния таван, а целта за 2020 г. по отношение на емисиите във връзка с разпределянето на усилията се очаква да бъде надхвърлена с 3 процентни пункта при съществуващите мерки.

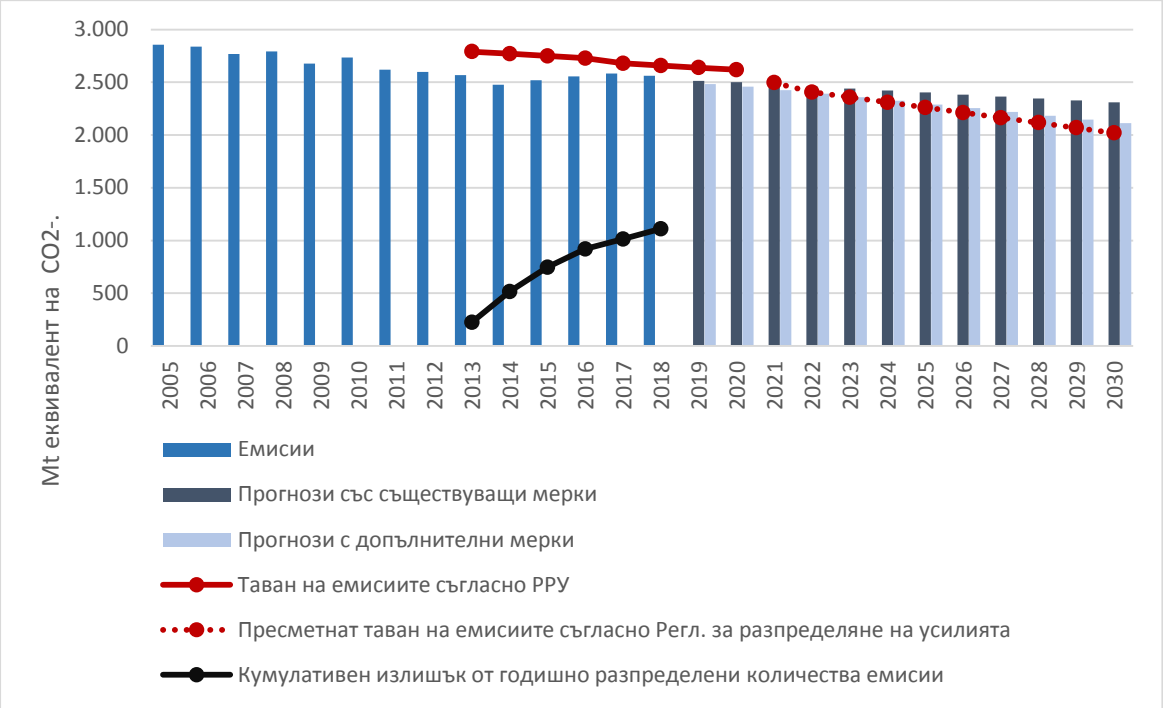

Фигура 6: Емисии в отрасли, понастоящем обхванати от законодателството за разпределяне на усилията за периода 2005—2030 г. и годишно разпределени количества емисии (млн. т еквивалент на CO_2).

В периода 2005—2014 г. емисиите в секторите, обхванати от законодателството за разпределяне на усилията, постепенно намаляха. След 2014 г. емисиите се увеличиха в три последователни години, което бе последвано от намаление през 2018 г.

Над една трета от емисиите във връзка с разпределянето на усилията се пада на **транспорта**. След намалението в периода 2007—2013 г. емисиите от транспорта са нараствали през всяка от последните пет години, а към момента са едва с 3 % по-ниски в сравнение с 2005 г. За 2030 г. държавите членки предвиждат малко намаление (7 % в сравнение с 2005 г.) при съществуващите мерки. Ако бъдат приложени планираните политики и мерки обаче емисиите от транспорта се очаква да намалеят до 2030 г. с 18 % в сравнение с 2005 г.

Стандартите за емисиите на CO_2 от нови автомобили и лекотоварни автомобили са основна причина за намаляване на емисиите от автомобилния транспорт. Макар средните емисии на CO_2 на километър за нови автомобили и лекотоварни автомобили да остават под приложимите понастоящем цели (виж фигура 7 по-долу), предварителните данни за 2018 г. показват увеличение на емисиите в сравнение с 2017 г. Съответно, производителите на превозни средства ще трябва значително да намалят емисиите от своя парк, средно с около 25 g CO_2/km за автомобилите и 11 g CO_2/km за лекотоварните автомобили, за да изпълнят предстоящите цели за 2020 г. и 2021 г.

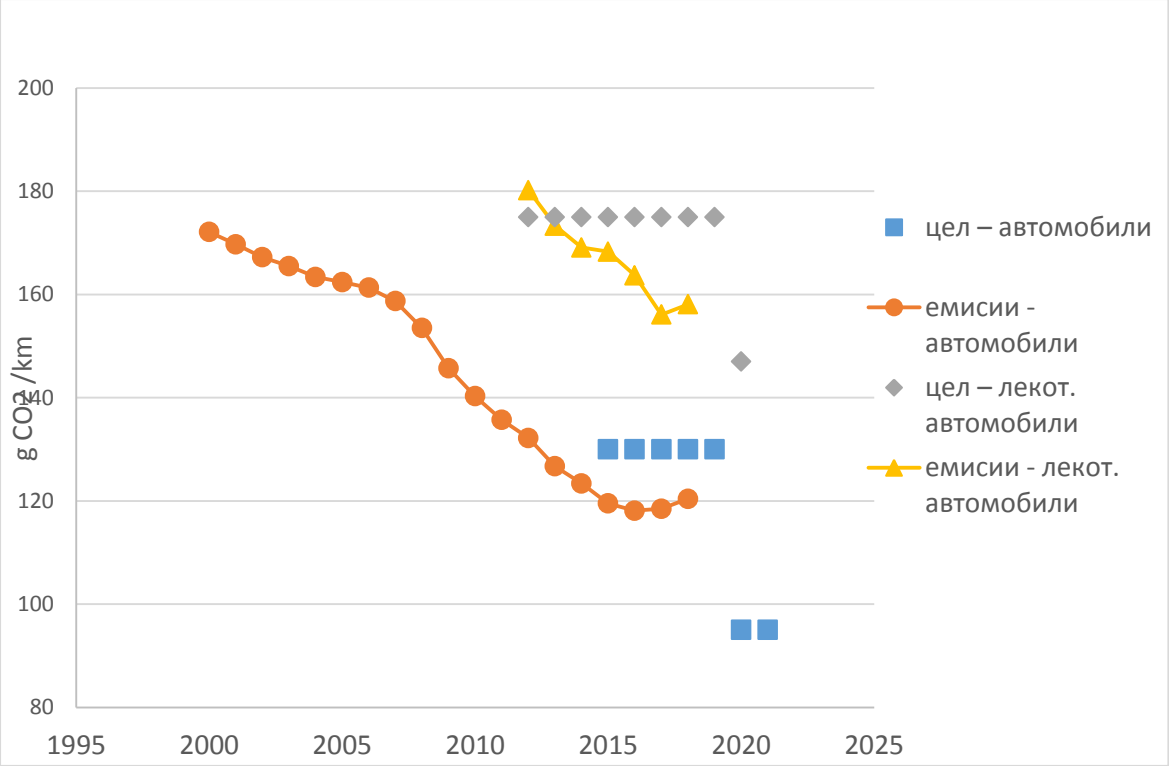

Фигура 7: Средни емисии на CO_2 на километър за нови автомобили и лекотоварни автомобили

Директивата относно качеството на горивата допринася за намаляване на емисиите на парникови газове от транспорта. Тя задължава държавите членки да изискват от доставчиците на горива до 2020 г. да намалят интензитета на емисиите на парникови газове през целия жизнен цикъл на доставяните горива с 6 % в сравнение с 2010 г. Средният интензитет на емисиите на парникови газове от горивата, доставени през 2017 г., е бил с 3,4 % по-нисък от 2010 г. (въз основа на данни от 22 държави членки, докладвани за първи път през 2019 г.). Както е показано на фигура 8, постигнатият напредък варира значително в различните държави членки, но почти всички трябва да предприемат своевременни допълнителни действия, за да се гарантира постигането на целта за 2020 г.

Фигура 8: Намаление на интензитета на ПГ от горивата, постигнато от доставчиците на горива от ЕС в 22-те докладващи държави членки (2010—2017 г.)

Емисиите от **потреблението на енергия в сградите** показват известни различия през последните години, дължащи се на промените в търсенето на топлинна енергия, свързани с метеорологичните условия. В дългосрочен план, емисиите показват низходяща тенденция, която се очаква да се запази до 2030 г. Прогнозираното намаляване на емисиите отразява факта, че на пазара са налични технологии, които намаляват търсенето на енергия и интегрирането на възобновяемите енергийни източници. Държавите членки са планирали нови политики, които могат да намалят емисиите по-бързо.

През 2018 г. емисиите от **селското стопанство** (различни от CO_2) са били на ниво, подобно на това през 2005 г., и се предвижда да останат стабилни в периода до 2030 г. при запазване на съществуващите политики. Дори ако бъдат приложени планираните политики, се предвижда само незначително намаление.

Завод за производство на биогаз Verbiostraw*

Verbiostraw е завод за производство на биогаз, чрез преобразуване на слама в биометан, който постъпва в местната мрежа за природен газ. Настоящият капацитет на завода е 8 MW и предстои да бъде разширен до 16,5 MW, като генерира до 140 GWh биометан годишно.

Verbiostraw е първият по рода си проект, който демонстрира усъвършенствани технологии за мащабно производство на биогаз. Заводът използва новаторска технология за ферментацията на слама, за да произвежда биометан само от слама. Тя показва, че за производство на биогорива могат да се ползват не само суровини, използвани за хранителни продукти, но и остатъчните материали от селското стопанство.

Съоръжението се намира в Швайд, Бранденбург (Германия) и е получил 22,3 милиона евро финансиране по програмата Резерв за нови участници (NER) 300.

* Проектът е пример за това как фондовете на ЕС допринасят за новаторството в отраслите, обхванати от законодателството за разпределяне на усилията.

Емисиите от **управление на отпадъците** са намалели с 33 % между 2005 г. и 2018 г. и се очаква тенденцията на силен спад да се запази.

Емисиите по РРУ от **промишлеността и други сектори** са били с 12 % по-ниски през 2017 г. спрямо тези през 2005 г. и се предвижда да продължат да намаляват. В тази връзка много озоноразрушаващи вещества са също така мощни парникови газове. ЕС вече изпълнява международните си задължения за поетапното им извеждане от употреба до 2020 г., както се изисква съгласно Монреалския протокол. Освен през 2012 г., потреблението в ЕС, както е посочено в Монреалския протокол15, е отрицателно от 2010 г. насам. Потреблението през 2017 г. бе изчислено на -4 080 метрични тона. „Отрицателно потребление“ означава, че повече озоноразрушаващи вещества се унищожават или изнасят, отколкото се произвеждат или внасят. Тези резултати показват, че озоноразрушаващи вещества не се въвеждат повторно в приложения, за които съществуват по-благоприятни за околната среда алтернативи.

[15] Общ параметър, който включва внос, износ, производство и унищожаване на озоноразрушаващи вещества, с изключение на използваните като изходна суровина.

През 2019 г. Комисията направи оценка на Регламента относно вещества, които нарушават озоновия слой16. Оценката показва, че макар регламентът да е много успешен в постигането на своите цели, тези резултати могат да се постигнат по-ефективно.

Флуорсъдържащите газове са група газове, които често се използват като заместители на озоноразрушаващите вещества. Флуорсъдържащите газове обаче са мощни парникови газове. Регламентът за флуорсъдържащите парникови газове17 предвижда поетапното намаляване на флуоровъглеводородите (HFC) в целия Европейски съюз от 2015 г. и други мерки, насочени към емисиите от флуорсъдържащи парникови газове, с цел намаляване на емисиите с около две трети до 2030 г. в сравнение с 2014 г. Флуоровъглеводородите са обхванати и от изменението от Кигали на Монреалския протокол, което влезе в сила на 1 януари 2019 г.

Данните за 2017 г. показват, че предлагането на флуорсъдържащи парникови газове е намаляло с 2 % по отношение на въздействието върху климата (еквивалент на CO2), но се е увеличило с 3 % по отношение на масата в сравнение с 2016 г. През 2017 г. общото количество, пуснато на пазара в рамките на квотната система, е било с 0,4 % под разрешеното максимално количество18. Този успех отразява преминаването към газове с по-нисък потенциал за глобално затопляне и показва, че регламентът успешно спомага за намаляване на емисиите на флуорсъдържащите парникови газове.

Спазване на Решението за разпределяне на усилията (РРУ) от държавите членки

Всички 28 държави членки са изпълнили своите задължения по РРУ в периода 2013—2016 г. **Малта** е превишила своето годишно разпределено количество емисии за всяка от разглежданите години, но е покрила дефицита чрез закупуване на годишно разпределено количество емисии от България. **Финландия, Полша, Ирландия, Германия** и **Белгия** са превишили своите годишни разпределени количества емисии през 2016 г., но са успели да покрият дефицита чрез излишъка от годишни разпределени количества емисии, натрупани от предишни години. **Швеция** не е използвала пълното си разпределение и е анулирала своя излишък от годишни разпределени количества емисии от 2013 г. до 2016 г., за да повиши екологосъобразността на системата. Всички останали държави членки са запазили своите излишъци за възможно използване през следващите години. За изпълнение на задълженията по РРУ не са използвани международни кредити по механизма за чисто развитие, нито съвместно изпълнение.

Цикълът за спазване за 2017 г. е в процес на изпълнение. През 2017 г. емисиите на **Малта** са надвишили нейните годишни разпределени количества емисии с 23 процентни пункта. Затова Малта ще трябва отново да закупи годишни разпределени количества емисии и/или международни кредити за проекти. Емисиите в **Германия, Полша, Ирландия, Естония, Австрия, България** и **Кипър** са надвишили годишните разпределени количества емисии от 2017 г. с 2—7 процентни пункта. Също така емисиите на **Литва** и **Люксембург** леко са надвишили техните годишни разпределени количества емисии. Тези държави членки имат излишък от годишни разпределени количества емисии от предходни години, които могат да се използват, за да се гарантира спазване на задълженията.

---

[16] Регламент 1005/2009/ЕО относно вещества, които нарушават озоновия слой

[17] Регламент (ЕС) № 517/2014 относно флуорсъдържащите парникови газове

[18] *Флуорсъдържащи парникови газове за 2018 г. – данни, отчетени от дружества относно производството, вноса, износа и унищожаването на флуорсъдържащи парникови газове в Европейския съюз, 2007–2016 г.*, Европейска агенция за околната среда.

Кумулативният излишък от годишно разпределени количества емисии за всяка държава членка за периода 2013—2017 г. е показан на фигура 9.

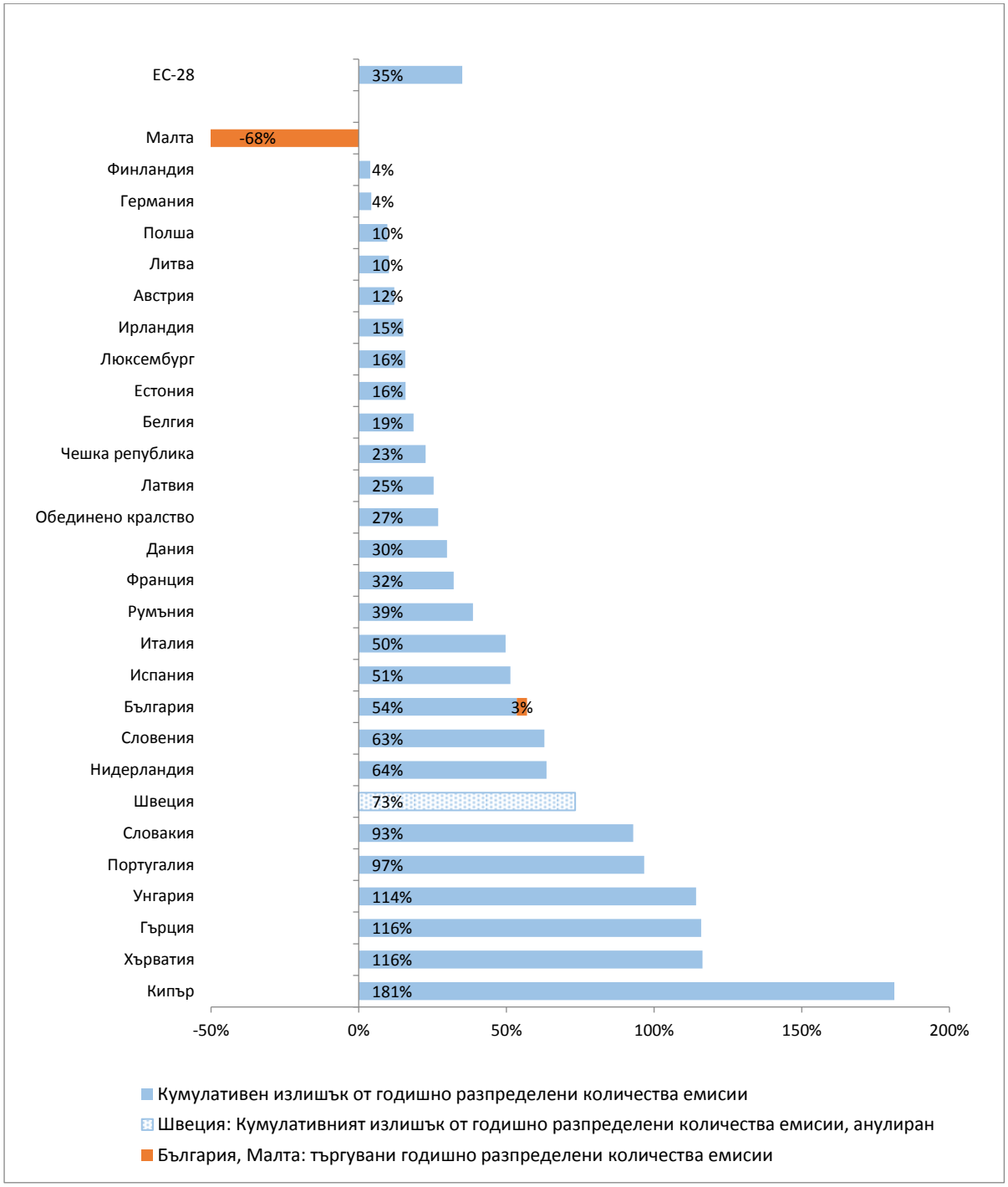

Фигура 9: Кумулативен излишък на годишно разпределени количества емисии като процент от емисиите за базовата година 2005 г. (2013—2017 г.)

Предварителните данни за 2018 г. са сходни с тези за 2017 г. **Малта** е надвишила своите годишни разпределени количества емисии с 27 процентни пункта, **Ирландия** с 12 процентни пункта, а **Полша** с 9 процентни пункта. Освен това **Естония, Люксембург, Германия, Австрия, България, Кипър, Финландия** и **Белгия** са имали по-високи емисии от своите годишни разпределени количества емисии. Всички тези държави членки вече са имали по-

високи емисии от своите годишни разпределени количества емисии през 2016 г., 2017 г. или и през двете години.

За 2018 г. всички държави членки, с изключение на Малта, все още могат да изпълнят задълженията си, като използват годишни разпределени количества емисии от предходни години. Същевременно, през 2019 г. и 2020 г., някои държави членки може вече да не разполагат с достатъчни количества натрупани годишни разпределени количества емисии за покриване на потенциални дефицити. Прогнозите сочат, че **Малта, Германия, Ирландия** и **Австрия** вероятно ще имат нетен дефицит на годишни разпределени количества емисии за периода 2013—2020 г. В случай на нетен дефицит, държавите членки ще трябва да използват механизмите за гъвкавост в Решението за разпределяне на усилията (извън натрупване и заемане на годишни разпределени количества емисии).

4. ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ, ПРОМЕНИ В ЗЕМЕПОЛЗВАНЕТО И ГОРСКО СТОПАНСТВО

Земеползването и горското стопанство могат да генерират както емисии, така и поглъщания на CO_2 от атмосферата. От 2013 г. до 2020 г. държавите — членки на ЕС се ангажират да гарантират, че емисиите и поглъщанията на парникови газове от допълнителни действия в този отрасъл се отчитат при изпълнението на целта за намаляване на емисиите съгласно Протокола от Киото. Тези емисии и поглъщания обаче не се отчитат за постигане на вътрешната цел на ЕС за намаляване на емисиите с 20 % до 2020 г.

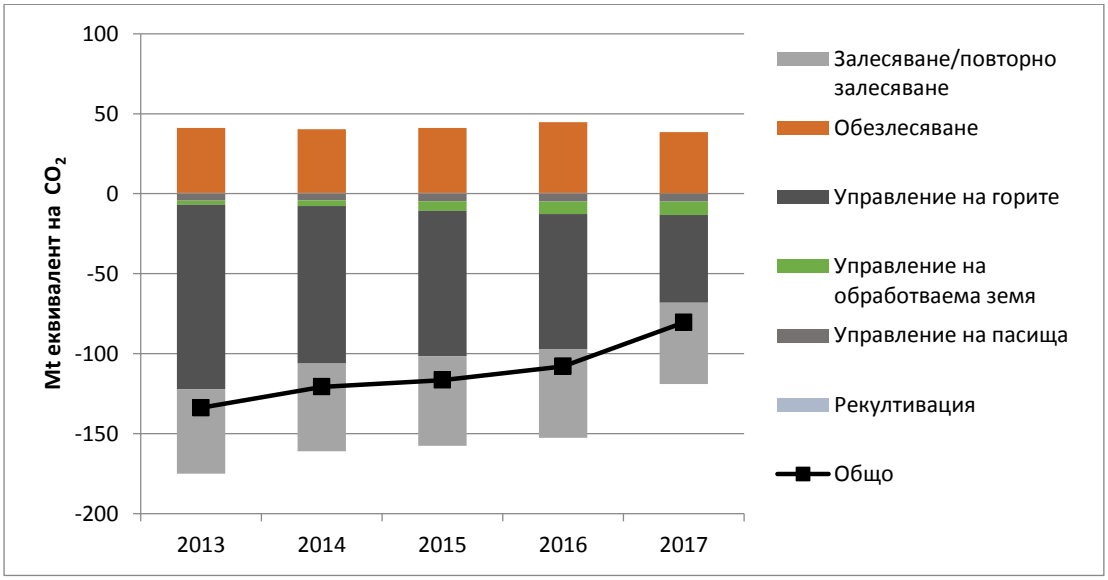

Фигура 10: Предварително отчетени емисии и поглъщания за дейности, докладвани по Протокола от Киото, втори период на поети задължения, ЕС-28[19]

„Отчетените“ дебити и кредити на ЕС за една дейност за периода 2013—2017 г. показват среден поглътител от -111,9 милиона тона еквивалент на CO_2[20]. Отчетените нетни кредити

[19] Кредитите за управление на горите имат лимит и са представени като годишни средни стойности, когато общите кредити за управление на горите през разглеждания период надхвърлят лимита за същия период в симулацията.

[20] Отчитането представлява средство за оценка на политиките и за повишаване на амбицията за повече действия по отношение на намаляването на емисиите и увеличаването на поглъщанията. Следва да се

спадат от -133,9 до -80,5 млн. тона еквивалент на CO_2 от 2013 г. до 2017 г. Тези количества за ЕС включват както „задължителни" (залесяване/повторно залесяване, обезлесяване и управление на горите), така и „избрани" дейности съгласно Протокола от Киото[21].

Описаното по-горе намаление на нетните кредити е резултат главно от намаляване на кредити или от кредити, превърнати в дебити за управление на горите в Хърватия, Чехия, Дания, Франция, Италия, Литва, Португалия, Словения и Обединеното кралство. Основната причина е увеличените нива на дърводобив. Това се дължи главно на подчертаното нарастване на търсенето на дървесина и на националните политики, които увеличиха добива, и в по-малка степен на по-големия брой горски масиви, достигнали статус на стари гори, например в Дания и Франция. Природните смущения също допринесоха за увеличаването на емисиите. Например, емисиите от горски пожари в Италия и Португалия през 2017 г. са сред най-високите, регистрирани някога. Вредители и бури засегнаха сериозно горите в Литва, Словения и Чехия.

Не е ясно дали тази тенденция ще се запази. Същевременно, в контекста на изменението на климата, се очаква свързаните с природни смущения събития да зачестят. Пазарното поведение ще зависи основно от икономическия контекст. Очаква се нарастване на инициативите по замяна на материалите и използването на дървесината като енергиен източник, заедно с програмите за залесяване и повторно залесяване вследствие на политиките, които ще влязат в сила през 2021 г.

Съгласно правилата за отчитане за втория период на задължения по Протокола от Киото, Кипър, Чехия, Финландия, Франция, Италия, Латвия, Литва, Нидерландия, Португалия и Словения показват нетни дебити в продължение на поне една година в настоящото предварително отчитане.

Рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г. включва за първи път емисиите и поглъщанията от сушата. От 2021 г. Регламента за ЗПЗГС[22] изисква всяка държава членка да гарантира, че отчетените емисии от земеползването са напълно компенсирани с равностойни поглъщания на CO_2 от атмосферата чрез действия в сектора. Това „правило за недопускане на дебити" означава, че държавите членки трябва да компенсират емисиите от обезлесяването, например с еквивалентни въглеродни поглътители от залесяване или подобряване на устойчивото управление на съществуващите гори.

Държавите членки представиха национални отчетни планове за горите, включително предложения за референтни нива за горите. Експертна група извърши техническа оценка на предложенията[23] и Европейската комисия издаде технически препоръки за подобряване на

отбележи, че дебитите и кредитите от отчитането са предварителни и симулирани, тъй като окончателните отчети ще бъдат налични едва след края на периода на поети задължения (декември 2020 г.). В зависимост от дейността се прилагат различни правила за отчитане: бруто-нето с базова линия 0 за залесяване/повторно залесяване и обезлесяване, нето-нето спрямо базова линия (предимно емисии и поглъщания към 1990 г.) за управление на пасища, управление на обработваема земя и рекултивация, както и разликата спрямо референтното ниво за управление на горите.

[21] Седем държави членки са избрали управление на обработваеми земи, шест са избрали управление на пасища, една е избрала рекултивация и една е избрала пресушаване и възстановяване на влажни зони, но все още не е предоставила количествени данни.

[22] Регламент (ЕС) 2018/841 за включването на емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство в рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г.

[23] http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3638&news=1

националните планове[24]. На тази основа държавите членки следва да преразгледат своите планове до 31 декември 2019 г.

В съобщението на Комисията „Чиста планета за всички“[25] също бяха разгледани емисиите и поглъщанията от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство. Понастоящем земята на ЕС съхранява повече емисии, отколкото отделя. Макар Въпреки предвиждания спад при този поглътител, той ще трябва да играе все по-важна роля, заедно с други технологични решения, за да се компенсират оставащите емисии от други отрасли и за постигане на нулеви нетни емисии до 2050 г., както е показано на фигура 1.

5. РАЗВИТИЕ НА ПОЛИТИКАТА ОТ ОКТОМВРИ 2018 Г. НАСАМ

ЕС продължава да развива политическата си рамка за намаляване на емисиите на парникови газове и адаптиране към изменението на климата. През последната година бе отбелязан значителен напредък към намаляване на емисиите от автомобилния транспорт и насърчаване на финансирането за устойчиво развитие.

Автомобилен транспорт

С регламент[26], приет на 17 април 2019 г., бяха определени нови стандарти за емисиите за леки пътнически автомобили и лекотоварни автомобили считано от 2020 г. Съответно до 2025 г. и 2030 г., средните емисии от нови автомобили ще трябва да бъдат с 15 % и 37,5 % по-ниски отколкото през 2021 г., а средните емисии от лекотоварни автомобили ще трябва да бъдат с 15 % и 31 % по-ниски отколкото през 2021 г.

С приетия на 20 юни 2019 г. регламент[27] за първи път бяха определени стандарти за емисиите на CO_2 за тежкотоварни превозни средства в ЕС. Емисиите от новите камиони, пускани на пазара в ЕС, до 2025 г. ще трябва да бъдат средно с 15 % по-ниски, отколкото през 2019 г. и с 30 % по-ниски до 2030 г.

И в двата регламента е включен механизъм за стимулиране на въвеждането на превозни средства с нулеви и ниски емисии въз основа на стойности за сравнение от 2025 г. нататък. С тях също така се въвеждат нови разпоредби за гарантиране на действителна представителност на наблюдаваните емисии.

Освен това, преразгледаната Директива за чистите пътни превозни средства[28] беше приета на 20 юни 2019 г. с цел насърчаване на решенията за чиста мобилност в търговете за възлагане на обществени поръчки.

Освен това, между Европейския парламент и Съвета се водят преговори за преразглеждане на i) Директивата за евровинетката[29] за насърчаване на по-интелигентното таксуване на пътната инфраструктура и ii) Директивата за комбинирания транспорт[30] за насърчаване на

[24] SWD(2019) 213 final
[25] COM(2018) 773 final
[26] Регламент (ЕС) 2019/631 за определяне на стандарти за емисиите на CO2 от нови леки пътнически автомобили и от нови леки търговски превозни средства
[27] Регламент (ЕС) 2019/1242 за определяне на стандарти за емисиите на CO2 от нови тежкотоварни превозни средства
[28] Директива (ЕС) 2019/1161 за насърчаването на чисти и енергийноефективни пътни превозни средства
[29] https://ec.europa.eu/transport/modes/road/news/2017-05-31-europe-on-the-move_en
[30] https://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-4242_en.htm

комбинираното използване на различни видове транспорт (напр. камиони и влакове) за товарен транспорт.

Финансиране за устойчиво развитие

Преустройството на инвестиционните модели е необходимо за постигане на целите на ЕС в областта на климата. Като част от законодателната среда, ЕС съобразява своята рамка за финансовите и капиталовите пазари с климатичните предизвикателства. През март 2018 г. Комисията предложи всеобхватен план за действие за интегриране на устойчивостта на капиталовите пазари[31] с три основни цели: пренасочване на капиталовите потоци към устойчиви инвестиции, управление на финансовите рискове, произтичащи от изменението на климата, влошаването на околната среда и социалните въпроси, и насърчаване на прозрачността и дългосрочната визия във финансовата и икономическата дейност.

През май 2018 г. Европейската комисия предложи първи законодателен пакет от мерки[32] за изпълнение на плана за действие. Съзаконодателите постигнаха съгласие по Регламента относно оповестяванията, свързани с инвестициите в устойчивото развитие и рисковете за устойчивостта, както и относно Регламента относно референтните показатели за ниски въглеродни емисии и референтните показатели за положително въздействие в областта на въглеродните емисии. Комисията публикува насоки за корпоративно отчитане на информация, свързана с климата, съгласно Директивата относно оповестяването на нефинансова информация[33]. В момента се водят преговори по предложението за регламент за създаване на рамка за насърчаване на инвестициите в устойчиво развитие (чрез т.нар. „таксономия“). Напредва подготвителната и незаконодателната работа и по отношение на други елементи от плана за действие.

6. ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙСТВИЯ В ОБЛАСТТА НА КЛИМАТА

Включване на политиките в областта на климата в бюджета на ЕС

В периода 2014—2020 г. ЕС смята да изразходва средно най-малко 20 % от своя бюджет за разходи, свързани с климата. Според последните налични данни тези разходи са били 20,7 % от бюджета през 2018 г.[34] В съответствие с бюджетната тенденция въпросните разходи ще достигнат 209 милиарда евро (19,7% от бюджета) по настоящата многогодишна финансова рамка (МФР).

Въз основа на тези резултати на 2 май 2018 г. Комисията предложи по-амбициозна цел от 25% от разходите, насочени към постигане на целите в областта на климата в следващата МФР (2021—2027 г.). [35]

[31] COM/2018/097 final

[32] https://ec.europa.eu/info/publications/180524-proposal-sustainable-finance_en

[33] https://ec.europa.eu/info/publications/non-financial-reporting-guidelines_en#climate

[34] https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/draft-budget-2020-wd-13-web-1.4_soe.pdf

[35] https://ec.europa.eu/commission/publications/factsheets-long-term-budget-proposals_bg

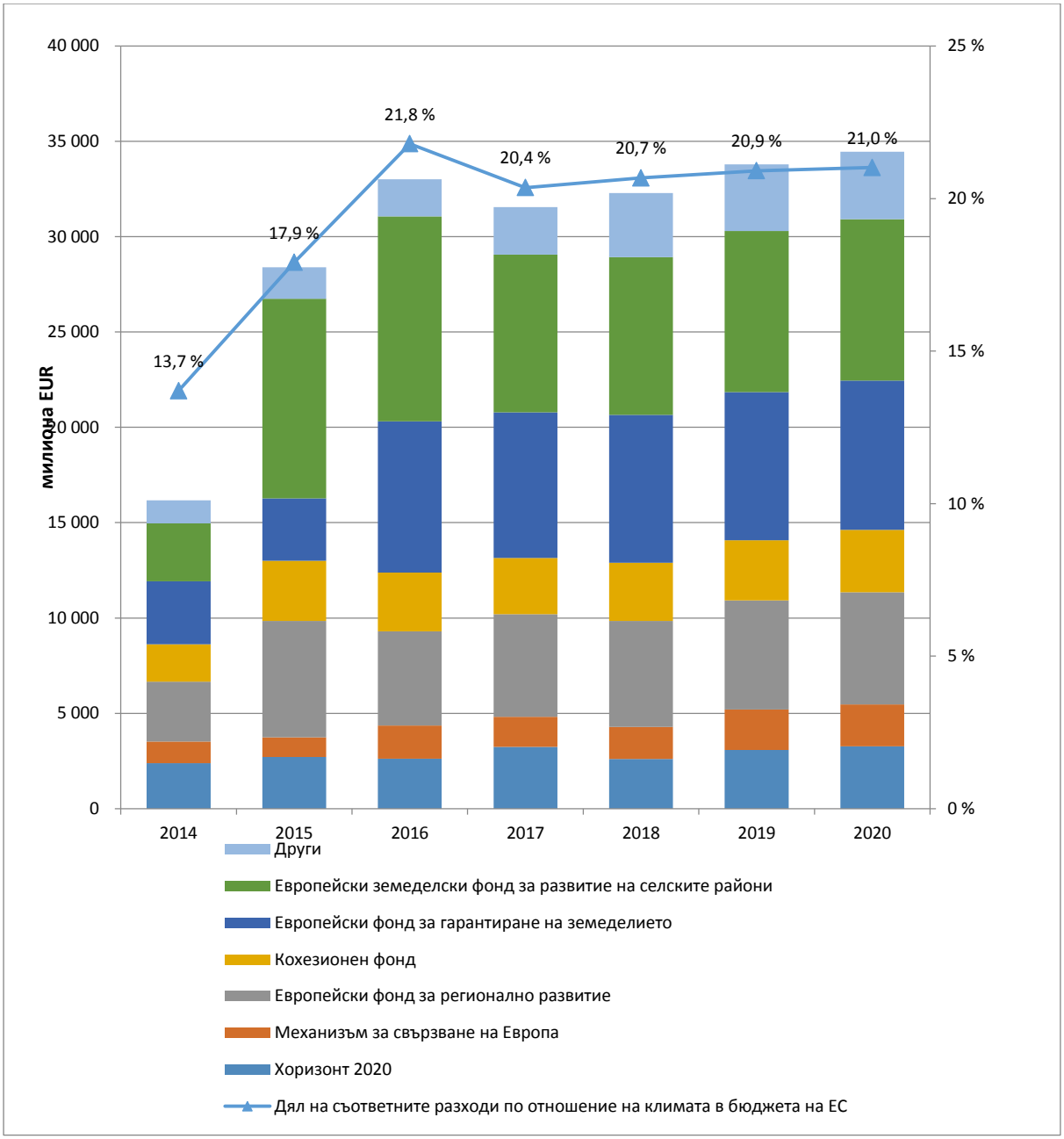

Фигура 11: Свързани с климата разходи в бюджета на ЕС, 2014—2020 г. (млн. евро и процент от бюджета на ЕС).

Използване на приходите от търгуването на квоти по СТЕ на ЕС

През 2018 г. държавите членки са реализирали приходи от 13,6 милиарда евро от търговията на квоти по СТЕ на ЕС, което е с 8 милиарда евро повече, отколкото през 2017 г. в резултат на по-високата цена на въглеродните емисии. През 2018 г. близо 70 % от приходите бяха използвани или е планирано да бъдат използвани за цели от областта на климата и енергетиката. В периода 2013—2018 г. близо 80% бяха използвани или са планирани да бъдат използвани за подобни цели. По-голямата част от приходите се изразходват за национални и европейски проекти, а по-малка сума се използва за международни проекти в областта на климата и енергетиката. На фигура 12 са показани общите приходи по СТЕ на ЕС и тяхното използване за цели от областта на климата и енергетиката.

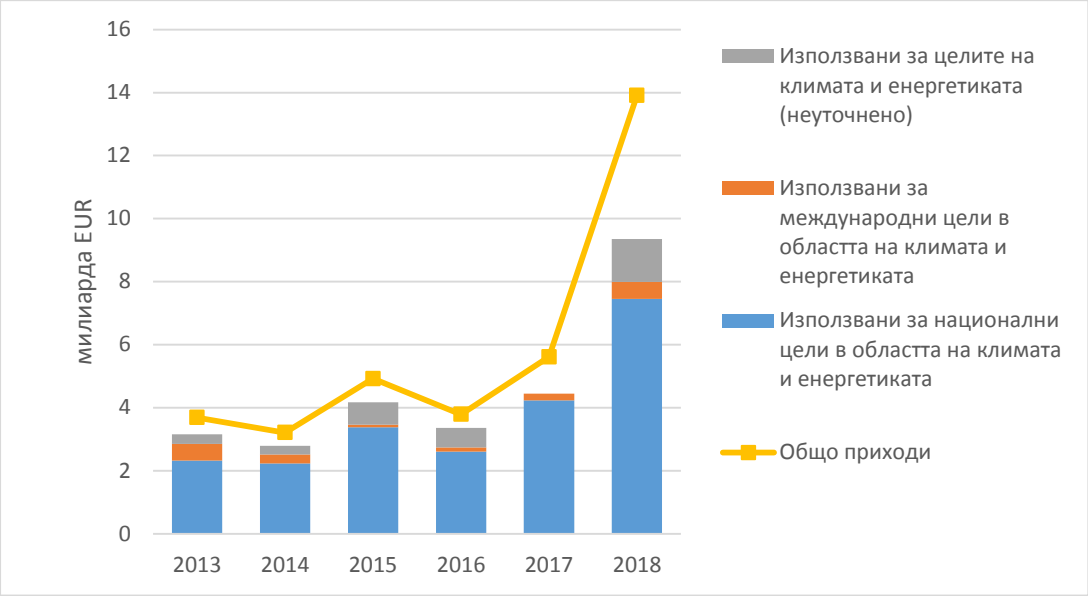

Фигура 12: Използване на приходите от търговията с квоти по СТЕ, 2013—2018 г. (в млрд. евро)

От приходите, използвани в национални проекти, най-много средства са били изразходвани за енергия от възобновяеми източници, енергийна ефективност и устойчив транспорт. На фигура 13 е показано използването на приходите от търговията на национално равнище.

Фигура 13: Използване на приходите от търговията с квоти по СТЕ на национално равнище, 2013—2018 г. (млрд. евро)

Резерв за нови участници (NER) 300

Програмата NER 300 е една от най-големите програми в световен мащаб за финансиране на новаторски нисковъглеродни демонстрационни проекти в областта на енергетиката. Тя се финансира от осребряването на 300 милиона квоти за емисии по СТЕ на ЕС.

След двете покани за представяне на предложения 38 проекта за добив на енергия от възобновяеми източници и един проект за улавяне и съхранение на въглероден диоксид в 20 държави — членки на ЕС получиха финансиране в размер на 2,1 милиарда евро. По 7 проекта се работи, а други 5 се очаква да започнат до края на 2019 г. Освен това напредва подготовката по 4 проекта и те ще започнат най-късно до 30 юни 2021 г.

Предвид трудната икономическа и политическа обстановка след изготвянето на програмата NER 300 19 проекта, избрани за финансиране, не успяха да съберат достатъчна допълнителна финансова подкрепа и бяха оттеглени до юли 2019 г. Четири други проекта са на различни етапи на развитие. Оттеглянето от двете покани за представяне на предложения освободи общо 1358 млн. евро, които могат да бъдат реинвестирани в съществуващи финансови инструменти (623 млн. евро от оттеглени проекти от първата покана за представяне на предложения) и във Фонда за иновации (735,5 млн. евро от втората покана за представяне на предложения) (вж. карето).

Енергийни демонстрационни проекти InnovFin

Освободените средства от отменените проекти от първата покана за представяне на предложения (до момента 623 милиона евро) се реинвестират в енергийните демонстрационни проекти InnovFin и в дълговия инструмент на Механизма за свързване на Европа, управлявани от Европейската инвестиционна банка.

Досега са избрани три проекта в рамките на енергийните демонстрационни проекти InnovFin, които да се възползват от неизразходвани средства по програмата NER 300 в размер на около 73 милиона евро:

1. Wave Roller: финансовото участие на NER 300 ще възлиза на 10 милиона евро;
2. Windfloat: проектът се подпомага с финансиране по линия на енергийните демонстрационни проекти InnovFin на стойност 60 милиона евро от неизразходвани средства по програмата NER 300. Windfloat също се възползва от безвъзмездни средства по първоначалната програма NER 300 в размер на почти 30 милиона евро;
3. Мрежа за зареждане „Greenway EV“: проектът получи финансиране от ЕИБ по инициативата за енергийни демонстрационни проекти InnovFin в размер на 17 млн. евро, от които почти 3 млн. евро са от неизразходваните средства по програмата NER 300.

Освен това, 4 проекта са се възползвали от подпомагане при разработването на проектите, финансирано от неизразходвани средства по NER 300.

Проект Windfloat, Португалия

Фонд за иновации

Фондът за иновации беше създаден с преразгледаната Директива за СТЕ[36]. При цена на въглеродните емисии от 20 EUR/tCO_2 ще бъдат набрани 10 милиарда евро за подкрепа на конкурентна основа на демонстрирането на новаторски технологии и авангардни новаторски

[36] Член 10а, параграф 8 от Директива (ЕС) 2018/410 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2018 г. за изменение на Директива 2003/87/ЕО за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността.

решения в отраслите, обхванати от СТЕ на ЕС. Делегираният регламент относно функционирането на Фонда за иновации влезе в сила през май 2019 г[37]. През цялата 2019 г. Комисията активно информира промишлеността и държавите членки относно Фонда за иновации и обсъжда с тях ключови въпроси за всеки отрасъл, свързани с подбора и изпълнението на проектите. Първата покана за представяне на предложения се очаква да бъде обявена в средата на 2020 г., последвана от редовни други покани до 2030 г.[38]

Модернизационен фонд

Модернизационният фонд ще подкрепя инвестиции в нисковъглеродни технологии в енергийните системи на 10 държави — членки на ЕС с ниски доходи[39] в пропорционалност, определена предварително от Директивата за СТЕ. При цена на въглеродните емисии в размер на 20 EUR/tCO_2 през следващото десетилетие ще бъдат генерирани около 14 млрд. евро. Размерът на фонда е нараснал повече от два пъти след решението на пет държави членки да прехвърлят част от своята солидарна помощ и/или преходни безплатни квоти. Работата на Европейската комисия по създаването на Модернизационния фонд започна с поредица от технически семинари във всички държави членки бенефициери от септември 2018 г. до януари 2019 г. В ход са допълнителни подготвителни процедури за приемането на акт за изпълнение през първата половина на 2020 г.

Програма LIFE — подпрограма „Действия в областта на климата“

Програма LIFE е инструментът на ЕС за финансиране в областта на околната среда и действията по климата; по нейна линия се съфинансират проекти, чието общоевропейско измерение носи допълнителни ползи. Общият бюджет за финансиране на проекти за периода 2014—2020 г. възлиза на 2,5 милиарда евро по подпрограмата в областта на околната среда и 0,86 милиарда евро по подпрограмата за действия в областта на климата. Повечето от проектите по програма LIFE в областта на околната среда имат вторично положително отражение и върху климата.

Подпрограмата на програма LIFE за действия в областта на климата подкрепя проекти за смекчаване на последиците от изменението на климата и за приспособяване към тях, както и за управление и информация, свързани с климата. В поканата за представяне на предложения по програмата LIFE за 2018 г. бяха препоръчани за финансиране предложения от бенефициери от 21 държави членки, като Испания, Италия и Германия привлякоха най-голям дял.

Предложената многогодишна финансова рамка за 2021—2027 г. включва увеличен бюджет в размер на 5,45 милиарда евро за програма LIFE за действия в областта на околната среда и климата.

В областта на изменението на климата ще има две подпрограми: „Смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към тях” и „Преход към чиста енергия“. Размерът на бюджета за действия в областта на климата за периода 2021—2027 г. се очаква да бъде около 1 милиард евро. Дейностите на подпрограмата „Преход към чиста енергия“ понастоящем се финансират от „Хоризонт 2020“ и ще разполагат със сходен бюджет.

---

[37] 28/05/2019 — C (2019) 1492 - Делегиран регламент (ЕС) 2019/856 на Комисията за допълване на Директива 2003/87/ЕО по отношение на функционирането на Фонда за иновации

[38] https://ec.europa.eu/clima/policies/innovation-fund_en

[39] BG, CZ, EE, HR, LV, LT, HU, PL, RO и SK.

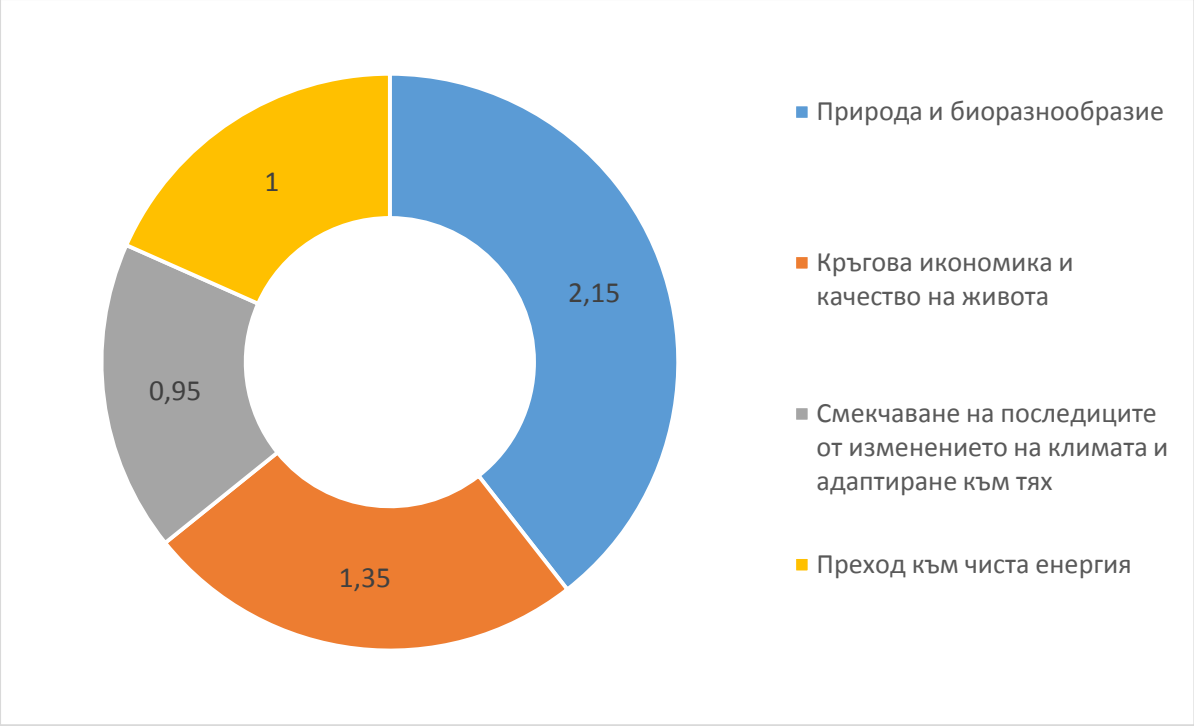

Фигура 14: Предложено разпределение на бюджетните средства за LIFE за периода 2021—2027 г.

7. ПРИСПОСОБЯВАНЕ КЪМ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА

През последната година беше постигнат допълнителен напредък в рамките на приетата през 2013 г. стратегия на ЕС за приспособяване към изменението на климата, която има за цел да подготви държавите членки за настоящи и бъдещи последствия от изменението на климата:

- ✓ 26 държави членки в момента разполагат с национална стратегия за приспособяване, а други скоро ще приключат своите стратегии[40];
- ✓ над 1900 града в Европа поеха ангажимент чрез Споразумението на кметовете да повишат своята устойчивост на последствията от изменението на климата (увеличение с около 900 града от 2018 г. насам);
- ✓ в няколко проекта за национални планове в областта на енергетиката и климата приспособяването е обвързано с цели;
- ✓ подобрена е платформата „CLIMATE-ADAPT“;
- ✓ Европейската комисия публикува актуализация на своето проучване PESETA[41] относно редица последствия от изменението на климата, включително икономическа оценка;
- ✓ по линия на програмата LIFE се финансират проекти за приспособяване в ключови области, например водни ресурси.

[40] Хърватия и България все още работят по своите национални стратегии.
[41] https://ec.europa.eu/jrc/en/peseta-iii

Проектът AgroClimatWater[42] насърчава ефективното използване на водните ресурси и подкрепя преминаването към устойчиво на климатичните изменения селско стопанство в средиземноморските държави. За тази цел програма LIFE осигурява подкрепа в размер на 1,4 милиона евро.

Пилотните действия по проекта са съсредоточени върху маслинови, цитрусови и прасковени овощни градини. Участващите земеделски производители приспособяват методите си, за да постигнат възможно най-високи добиви, въпреки оскъдните или непостоянни водни ресурси. Още на втората година от проекта LIFE AgroClimatWater постигна впечатляващи резултати, като например 15 % намаление на потреблението на вода и 50 % намаление на използването на хранителни вещества в Италия, както и 26 % увеличение на добивите в гръцките пилотни участъци въпреки екстремните климатични условия през 2018 г.

Стратегията на ЕС за приспособяване получи положителна оценка през 2018 г.[43] Някои от **научените уроци** могат да помогнат при определянето на бъдещите мерки за приспособяване в Европа, например:

- събитията на международната сцена доведоха до необходимостта ЕС да съгласува своите мерки за приспособяване с Парижкото споразумение, с Рамковата програма от Сендай за намаляване на риска от бедствия и с целите за устойчиво развитие;
- необходимостта от приспособяване към ускорените промени е дори по-голяма, отколкото при приемането на стратегията: трябва да укрепим още повече инфраструктурата срещу екстремни метеорологични условия и последствията от изменението на климата;
- **екосистемните подходи** трябва да бъдат по-добре заложени в оценката и подбора на вариантите за приспособяване;
- **общественото здраве** следва да бъде застъпено в по-голяма степен в политиката и планирането в областта на приспособяването.

В рамките на **„Хоризонт Европа“** беше започната **мисия относно приспособяването и обществените изменения**. Председател на борда на мисията е г-жа Connie Hedegaard. Мисиите по линия на „Хоризонт Европа“ ще подсигуряват и насочват научните изследвания и иновациите и ще привличат подкрепа от промишлеността и обществеността чрез амбициозни и съгласувани етапни цели.

8. МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА КЛИМАТА

Въздухоплаване

През 2018 г. Съветът на Международната организация за гражданска авиация (ИКАО) прие стандарти и препоръчителни практики (SARP) като част от схемата за компенсиране и намаляване на емисиите на въглероден диоксид в международното въздухоплаване (CORSIA). Целта на CORSIA е да стабилизира въздействието на емисиите от международното въздухоплаване на нивата от 2020 г. чрез компенсиране.

На равнище ИКАО прилагането е в ход, но остава недовършено. Първите задължения за мониторинг бяха въведени през 2019 г., а пилотната фаза ще започне от 2021 г. Вече 81

[42] http://www.lifeagroclimawater.eu/
[43] https://ec.europa.eu/clima/policies/adaptation/what_en

държави, които покриват 76,6 % от емисиите в световен мащаб, са изявили желание да се присъединят считано от 2021 г., но все още има неясноти, свързани с окончателния обхват и надеждността на схемата, поради неучастието на държави с мащабна авиационна дейност и все още предстои да се вземат решения относно допустимите за компенсиране емисионни единици.

Държавите — членки на ЕС са уведомили[44] ИКАО за съществуващите различия между параметрите на СТЕ на ЕС за въздухоплаването и правнообвързващите характеристики на CORSIA, съдържащи се в SARP, за да осигурят повече политическа маневреност на ЕС.

Морски транспорт

През 2018 г. Международната морска организация (ММО) прие своята стратегия за намаляване на емисиите на парникови газове от кораби, която включва международен ангажимент за намаляване на емисиите с най-малко 50 % до 2050 г. в сравнение с нивата от 2008 г. (включително междинните цели за въглероден интензитет). Като членове на Международната морска организация, държавите — членки на ЕС трябва да предприемат действия в съответствие с този ангажимент.

Стратегията на ММО включва списък с потенциални краткосрочни, средносрочни и дългосрочни мерки за постигане на целите на стратегията, с приоритет за мерките, които могат да доведат до допълнително намаляване на емисиите още преди 2023 г. и които използват съществуващите мерки на ММО, като например конструктивния индекс за енергийна ефективност и плана за управление на енергийната ефективност на корабите. Европейската комисия участва активно в продължаващите преговори по конкретни мерки в рамките на ММО, включително върху предложения на държавите — членки на ЕС.

През 2018 г. корабите, които акостират в пристанища на Европейското икономическо пространство, започнаха да наблюдават и да докладват своите емисии, като първите данни за емисиите бяха публикувани на 30 юни 2019 г.[45] Тази система има за цел да осигури надеждна информация, която да се използва при вземането на решения, определящи политиките, както и необходимата прозрачност за стимулиране на внедряването на енергоефективни технологии и практики. До края на 2019 г. Европейската комисия ще изготви окончателен доклад за функционирането на системата през първата година.

В рамките на Международната морска организация (ММО) дейностите по наблюдение на разхода на гориво на корабите започнаха на 1 януари 2019 г. като първите доклади трябва да бъдат представени през 2020 г. В резултат на това, корабите, които акостират в пристанища на ЕС, трябва да докладват както съгласно регламента на ЕС относно мониторинга, докладването и проверката (МДП) на емисиите на въглероден диоксид от морския транспорт, така и съгласно системата на ММО за събиране на данни.

Подкрепа за развиващите се страни

ЕС и неговите държави членки остават най-големите донори в световен мащаб на официална помощ за развитие на развиващите се страни, като през 2018 г. са предоставили 74,4 млрд. евро. ЕС, неговите държави членки и Европейската инвестиционна банка осигуряват също така най-много публично финансиране за борба с изменението на климата, което възлезе на 20,4 милиарда евро през 2017 г. (последната налична цифра)[46].

---

[44] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018D2027

[45] Регламент (ЕС) 2015/757 относно мониторинга, докладването и проверката (МДП) на емисиите на CO_2

[46] Сумите, инвестирани от ЕС в действия от областта на климата, ще бъдат публикувани през есента на 2019 г. в заключенията на Съвета относно финансирането на борбата с изменението на климата.

Що се отнася до Зеления фонд за климата (ЗФК), държавите — членки на ЕС поеха ангажимент за общо 4,7 млрд. USD по време на първоначалното набиране на средства на фонда, което представлява почти половината от общите поети ангажименти в размер на 10,3 млрд. USD. Ролята на Европа вероятно ще продължи да расте в бъдеще. Германия и Норвегия са първите държави, обявили удвояване на вноските си в текущия кръг на рефинансиране на ЗФК.

Световният алианс за борба с изменението на климата + (GCCA+) е водеща инициатива на ЕС в областта на изменението на климата. В периода 2007—2020 г. той предоставя безвъзмездни средства в размер на 750 милиона евро за действия в областта на климата и за изграждане на капацитет в развиващите се страни, предимно в най-слабо развитите страни и малките островни развиващи се страни. При текущото актуализиране на национално определените приноси по Парижкото споразумение GCCA+ подкрепя различни партньори за изготвянето на политики в областта на климата и за планирането на амбициозни действия за смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към тях.

Планът на ЕС за външни инвестиции насърчава инвестициите в развиващите се страни в Африка и в съседните на ЕС региони. Към момента осем гаранции ще спомогнат за създаването и разширяването на проекти за добиване на енергия от възобновяеми източници и за осигуряване на свързаност, които ще бъдат от полза за милиони хора в държавите партньори. Така например, Европейската гаранция за енергия от възобновяеми източници, ръководена от четири европейски финансови институции, ще набере до 3,4 милиарда евро за проекти в страните на юг от Сахара. Чрез проектите ще се намалят въглеродните емисии, ще се намали недостигът на електроенергия, ще бъдат създадени до 12 000 работни места и ще бъдат добавени около 2 GW генериращи мощности от възобновяеми източници.

Преговорите за ново партньорство между ЕС и региона на АКТБ (Африкански, Карибски и Тихоокеански регион) след 2020 г. започнаха на 28 септември 2018 г. Предвиденото споразумение за периода след изтичането на Споразумението от Котону[47] включва силен съвместен ангажимент за действия в областта на климата. Освен това, през 2018 г. беше поставено началото на нов алианс между Африка и Европа за устойчиви инвестиции и работни места, който, наред с другото, има за цел да засили защитата на околната среда и заетостта.

Обвързване на СТЕ с Швейцария

През ноември 2017 г. ЕС и Швейцария подписаха споразумение за обвързване на техните системи за търговия с емисии и днес то вече е получило одобрението на техните парламенти. На последващ етап Швейцария и ЕС трябва да ратифицират споразумението за обвързване, за да може то да започне да функционира от 1 януари 2020 г.

[47] Споразумението от Котону е основната рамка за отношенията между ЕС и държавите от АКТБ. То изтича през февруари 2020 г.